

→ Biodiversidad
Grupo de Trabajo 12

Mecanismos de financiación para la conservación de la biodiversidad en la isla de Menorca

Irene Estaún Clarisó

CONSELL INSULAR DE MENORCA

CONAMA2016

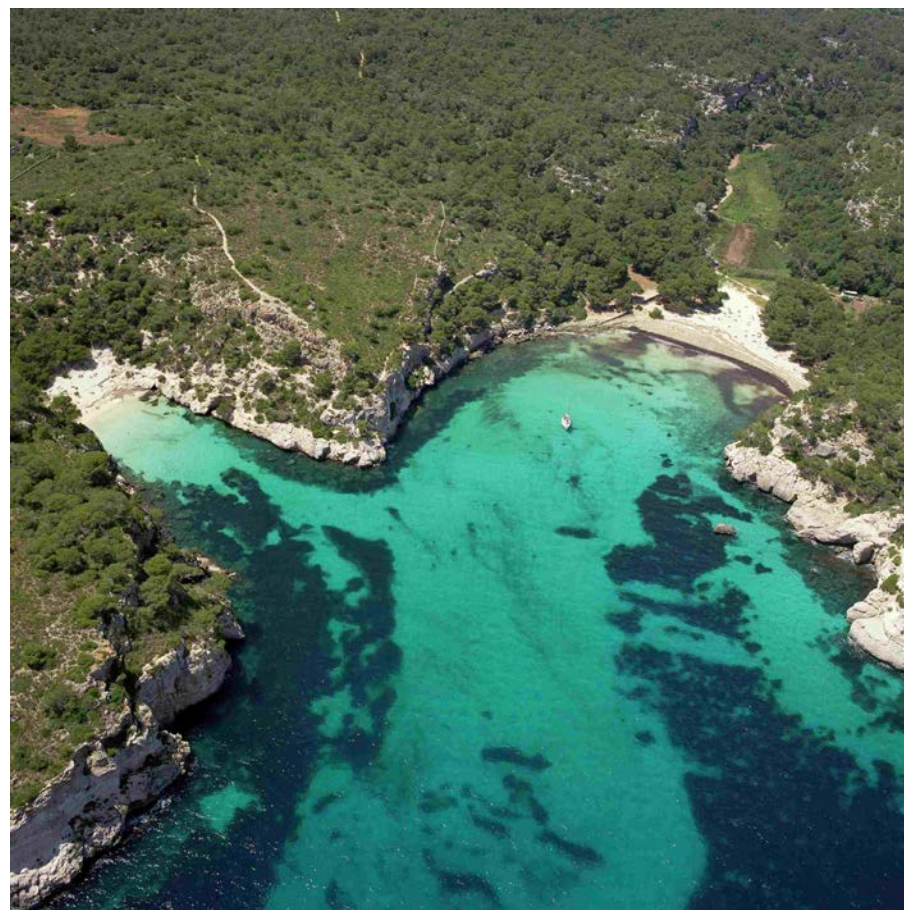
01 LA ISLA DE MENORCA Y NUESTRA ENTIDAD

→ Datos básicos

Surface: 702 km²   Length: 48,4 km   Width: 23,2 km   Rainfall: 572,6 l/m²

Highest point: 357m   Temperature: 13,5 - 20,5 °C   Population: 90.000hab

El Consell Insular de Menorca

- **Administración local de ámbito insular, sin atribuciones competenciales en medio ambiente**
- **La UNESCO declara la isla Reserva de Biosfera en 1993, y el Consell Insular de Menorca es la institución responsable de esta declaración**

02 EL PROGRAMA LIFE EN LA ISLA

02. El programa LIFE en la isla

(2001-2004) LIFE FLORA Conservación de áreas con flora amenazada en la isla de Menorca

<http://lifeflora.cime.es>

(2005 – 2010) LIFE BASSES Conservación y gestión de estanques temporales mediterráneos en la isla de Menorca. www.cime.es/lifebasses.

(2010 – 2014) LIFE+ RENEIX Restauración de hábitats de especies prioritarias en la isla de Menorca <http://lifereneix.cime.es>

(2009-2015) LIFE+ BOSCOS Gestión forestal sostenible en Menorca en un contexto de cambio climático (LIFE07/ENV/000824) <http://lifeboscoc.cime.es/>

GT12 MECANISMOS DE FINANCIACIÓN PARA LA BIODIVERSIDAD EN MENORCA

02. El programa LIFE en la isla

(2001-2004) LIFE FLORA

653.000€

Anthyllis hystrix *Apium bermejoi **Daphne rodriguezii* **Femeniasia balearica* *Paeonia cambessedesii***Vicia bifoliolata*

Actuaciones centradas en hacer frente a las amenazas

130 voluntarios participan en las tareas de erradicación del 'carpobrotus edulis'
La iniciativa, en el marco del Programa Life, limpia una zona de 10.000 m² invadida por la 'patata frita'

Los voluntarios pasearon en una fotografía de grupo al término de la jornada en Sa Mesquida. © FERRI / CONSEJO ISLANDÉS DE BIODIVERSIDAD.

La buena respuesta a la iniciativa del Consell de Menorca en el marco del Programa Life tendrá continuidad con próximas jornadas.

Las plantas recogidas fueron trasladadas a la planta de MÍL para su transformación en compost.

Erradicación de la planta invasora en la costa menorquina. Los voluntarios trabajan en tres jornadas y se preparan para las siguientes jornadas. La fuerza motriz es la voluntad de erradicar la 'patata frita' que destruye la flora autóctona.

02. El programa LIFE en la isla

(2005-2010) LIFE BASSES

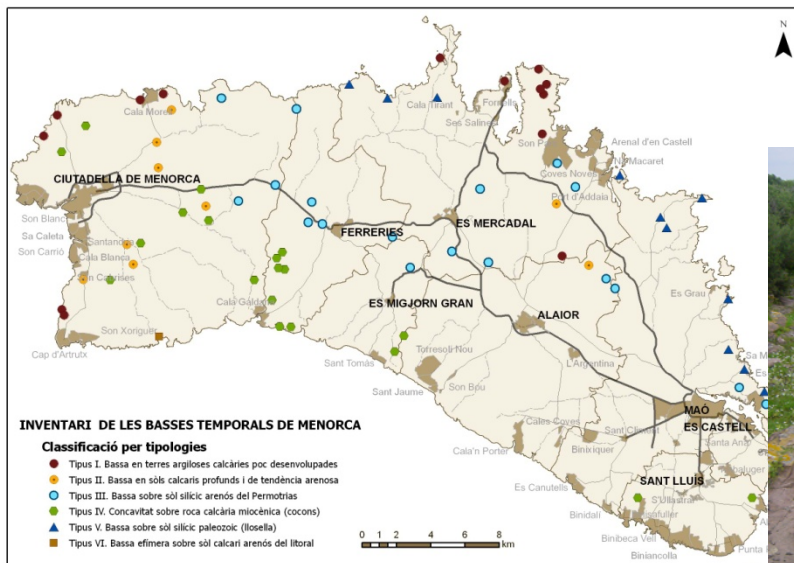
1.013.549€

Quaderns de la Reserva de Biosfera de Menorca

LIFE BASSES

Es Còs des Síndic

Sou en un hàbitat de conservació prioritària per la Unió Europea: les **basses temporals mediterrànies**. Es Còs des Síndic és una de les més peculiars que existeixen a Menorca, atès que s'alimenta tant de l'aigua de pluja com de l'aigua de mar que hi arriba en episodis de temporal fort. Té una funció ecològica molt important: és una zona de descans, alimentació i cria per a diferents espècies d'aus, i conté una gran riquesa biològica.

Os encontráis en un hàbitat de conservació prioritària según la Unió Europea: los **estanques temporales mediterráneos**. Es Còs des Síndic es uno de los más peculiares que existen en Menorca, dado que se alimenta tanto de las aguas de lluvia como del agua de mar que llega en episodios de fuerte temporal. Tiene una función ecológica muy importante: es una zona de descanso, alimentación y cria para diferentes especies de aves, y contiene una gran riqueza biológica.

Gestió i conservació de basses temporals a l'illa de Menorca

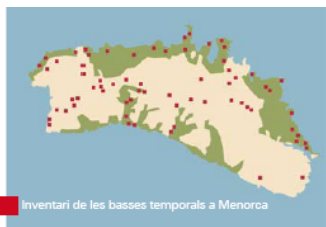

2005-2010 LIFE BASSES

investigació
i millora
del coneixement
sobre l'hàbitat

Inventari de les basses temporals a Menorca

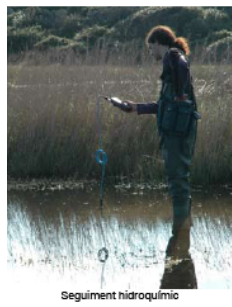
La manca de coneixement previ sobre diferents aspectes relacionats amb l'ecologia i la conservació de les basses temporals ha motivat el desplegament de programes de seguiment i estudis en diferents àmbits: cartografia, característiques físicoquímiques i hidrodinàmica, seguiments i inventaris d'espècies i avaluació ecològica de la xarxa de basses temporals. De tots aquests estudis es desprèn una informació molt interessant i útil amb vista a assentar les bases de la conservació futura de les basses temporals de Menorca.

Inventari i cartografia de les basses temporals de l'illa de Menorca. S'han detectat més de setanta basses temporals, algunes d'elles prou importants i amb característiques biològiques d'elevat interès.

Seguiment de les característiques de l'aigua i l'hidroperíode, per poder entendre els principals aspectes relacionats amb l'aigua que condicionen tota la vida que es desenvolupa dins la bassa.

Seguiment d'espècies. Les basses temporals són refugi i moltes espècies de gran interès, algunes d'elles exclusives. Tan bé són punts de freqüentació de molts animals que no viuen dins la bassa però que l'aprofiten com a punt d'abeurada i font d'aliment.

El calàpet balear (*Bufo balearicus*) ha estat detectat en 10 basses de l'inventari del projecte LIFE. Les basses serveixen com a punt de reproducció d'aquesta espècie, un endemisme molt interessant des del punt de vista de la conservació.

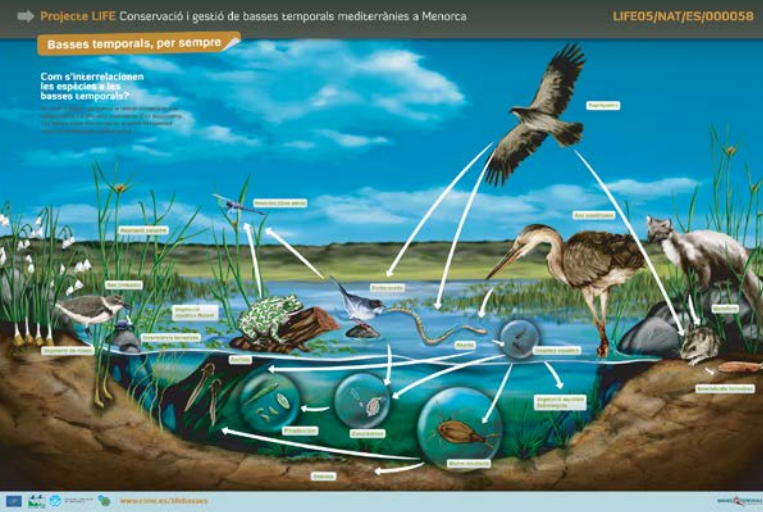
Seguiment hidroquímic

Bufo balearicus (D.Carrera)

Marsilea strigosa

GT12 MECANISMOS DE FINANCIACIÓN PARA LA BIODIVERSIDAD EN MENORCA

02. El programa LIFE en la isla

2010-2014 LIFE+RENEIX

1.574.713€

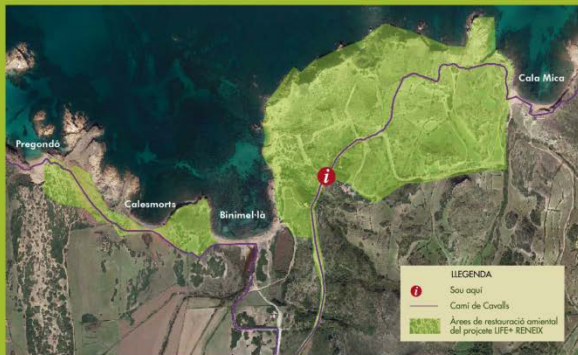
LIFE+ RENEIX RESTAURACIÓ D'HÀBITATS D'ESPÈCIES PRIORITÀRIES A L'ILLA DE MENORCA

L'objectiu del projecte LIFE+ RENEIX és la restauració d'espais naturals degradats on podem trobar les espècies vegetals i els hàbitats de major interès de Menorca, així com una elevada concentració de biodiversitat.

RESTAURACIÓ DELS HÀBITATS NATURALS I LA FLORA AMENACADA DE BINIMEL-LÀ

Binimel-là forma part de la xarxa europea d'espais protegits Natura 2000 (LIC i ZEPA ES0000231) i alberga un patrimoni natural excepcional. Aquí trobam nombrosos endemismes de la flora de Menorca i algunes espècies de distribució molt restringida, a més de ser un dels punts de més valor geològic i paleontològic de l'illa, per la qual cosa té interès com a Geopark.

Aquesta zona va ser objecte d'un intent d'urbanització els anys setanta, la qual va deixar nombrosos vials oberts que han causat la degradació de la zona per l'erosió i el trànsit incontrolat de vehicles i vianants. Amb el projecte LIFE+ RENEIX s'han reordenat els accessos i s'ha limitat el trànsit rodat sobre les zones més sensibles, amb l'objectiu de recuperar i conservar els valors ecològics i paisatgístics de la zona.

- GRÀCIES PER LA VOSTRA CONTRIBUTIÓ A LA CONSERVACIÓ D'AQUEST PARATGE!**
- ATENCIÓ
  - RESPECTAU LES PLANTES I ELS ANIMALS
  - ENDUIJUS-VOS ELS FEMS
  - NO FACEU RENOU
  - NO SORTIU DELS CAMINS ESTABIERTS. HI HA RISC GEOLOGIC DE DESPRENIMENTS EN ALGUNES ÀREES
  - NO ESTÀ PERMÉS EL PAS DE VEHICLES MOTORIZATS

LLEGENDA
 Sou aquí
 Camí de Cavalls
 Àrees de restauració ambiental del projecte LIFE+ RENEIX

160 m VALLAT TEMPORAL

15.000 m² REVEGETACIÓ AMB PLANTA AUTOCTONA

200m CONSTRUCCIÓ MURS PARET SECA

CAMI DE CAVALLS

PORTELL AMB BARRERES I PAS PEATONS: 5.790€ (ELIMINACIÓ DE VIALS INCONTROLATS)

PONT SOBRE TORRENT

PORTELL SENSE BARRERES

LLEGENDA

- Finca municipal Mercadal
- Femeniassa balearica
- Construcció murs paret seca
- Revegetació planta autoctona
- Zona de aparcar
- Camí de Cavalls
- Camí accés platgetes
- Portell tradicional
- Vallat temporal
- Construcció pont sobre torrent

PROJECTE LIFE+RENEIX - Impactes sobre el medi a la Zona de Binimel-là - Cala Mica al T.M. de Mercadal

2010-2014 LIFE+RENEIX

10 ITINERARIS PER CONÈIXER LA FLORA DE MENORCA

1. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

2. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

3. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

4. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

5. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

6. Sant Antoni de Capçanes
El Sant Antoni de Capçanes és un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca. És un dels punts més espectaculars de l'illa de Menorca.

02. El programa LIFE en la isla

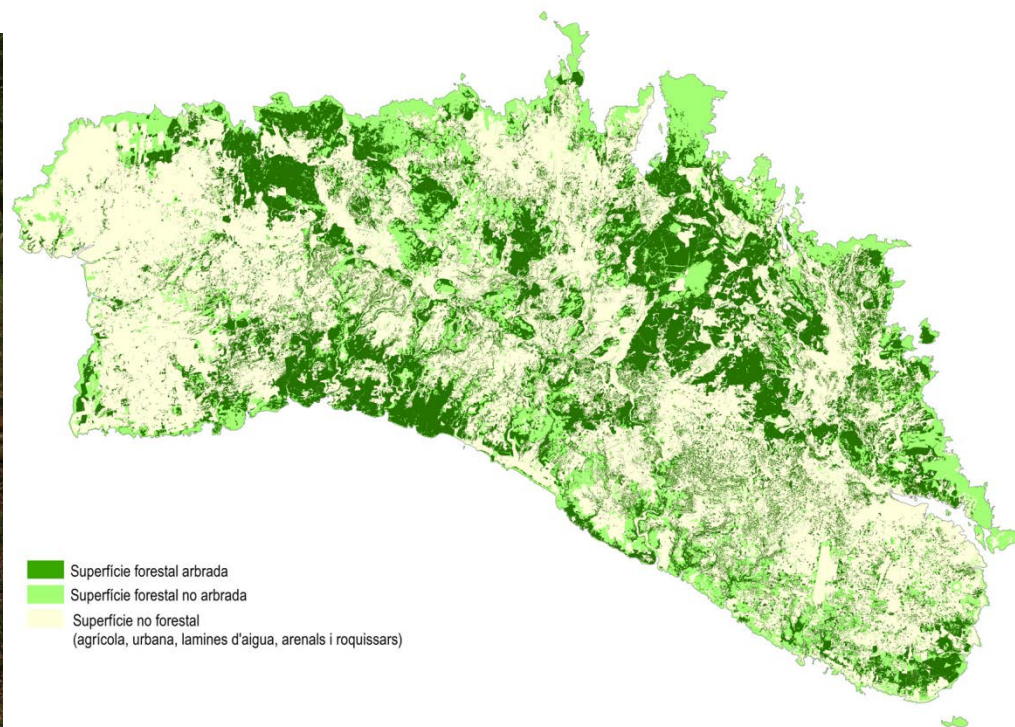
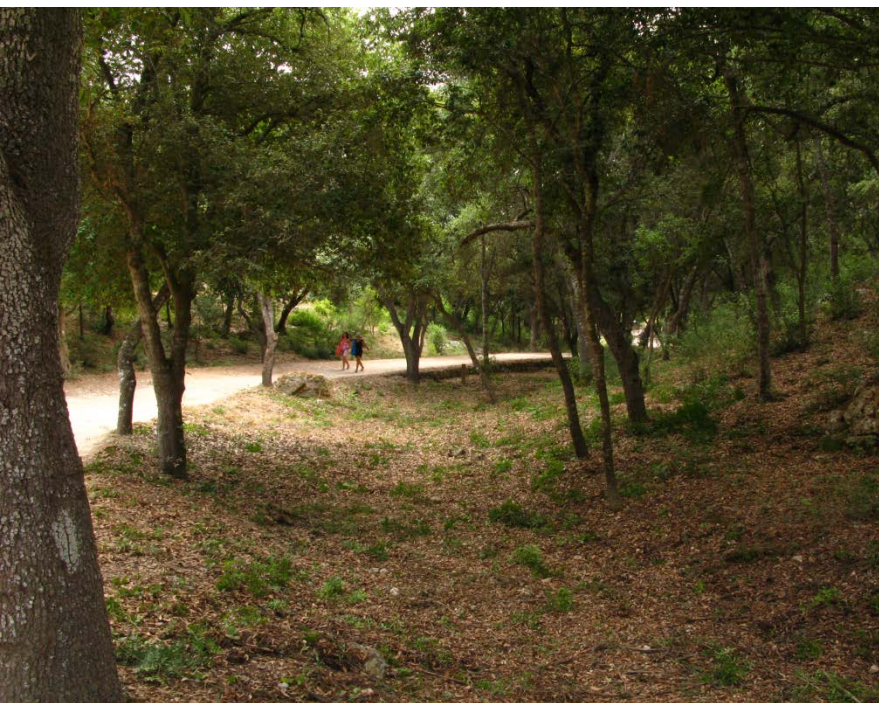

2010-2014 LIFE+BOSCOS

Gestión forestal sostenible en Menorca en un contexto de cambio climático

1.444.395 €

03 Otros mecanismos complementarios

(2003-2016) Contrato Agrario de la Reserva de Biosfera (CARB)

- Basado en el reconocimiento de los servicios ecosistémicos que genera la agricultura en la isla y el fomento de prácticas agrarias respetuosas con el medio ambiente.
- Algunos servicios por los que las fincas agrarias reciben contraprestación están directamente ligados con la conservación de la biodiversidad:

Conservación de estanques temporales

Medidas de gestión forestal sostenible

Restauración de muros de piedra

Rotación de cultivos (práctica 3 sementers)

Mantenimiento mosaico agroforestal

Restauración patrimonio etnológico

El CARB ha pasado de 53 (2003) a una media de 190 beneficiarios en el último periodo.

La financiación media anual dedicada al CARB es de 600.000€ de fondos propios de Agricultura.

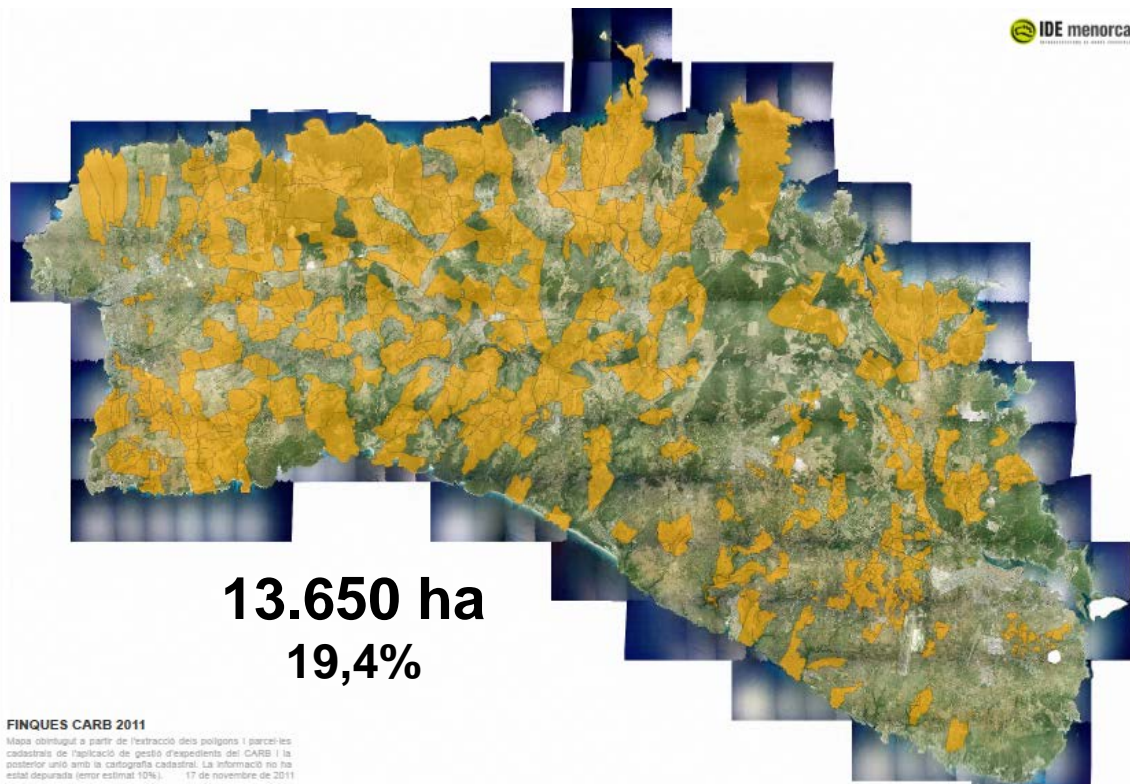
(2003-2016) Contrato Agrario de la Reserva de Biosfera (CARB)

Superficie Contrato Agrario de la Reserva de Biosfera (CARB)

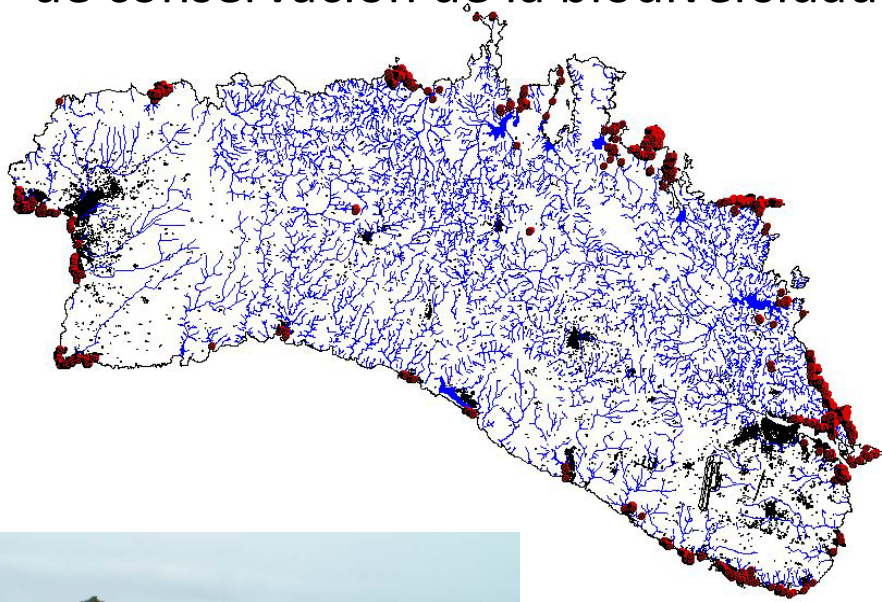

Programas de ocupación (SOIB)

→ La puesta en marcha de brigadas de campo ha dado continuidad a las tareas de conservación de la biodiversidad desarrolladas anteriormente

¡GRACIAS!

Consell Insular de Menorca
Agencia Menorca Reserva de Biosfera
Tf. 971 356 251 <http://biosferamenorca.org>
reserva.biosfera@cime.es

CONAMA2016